SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1508

av Marcus Friberg (MP)

En marin nationalpark och ett sammanhängande skydd för Öresund

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att bilda en marin nationalpark i lämpliga delar av svenska Öresund och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i samarbete med Danmark utveckla ett sammanhängande och långsiktigt skydd för Öresunds marina naturvärden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsammans med Danmark och inom relevanta internationella samarbeten verka för stärkta åtgärder mot fartygstrafikens miljörisker i Öresund och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Öresund är en gemensam naturtillgång för Sverige och Danmark. Mötet mellan Östersjöns bräckta vatten och Kattegatts saltare vatten skapar unika förutsättningar för en stor variation av marina livsmiljöer. Här finns ålgräsängar, algbevuxna hårdbottnar och artrika djursamhällen på djupare bottnar. De grunda områdena ger fisk föda och skydd under uppväxten. Utanför Helsingborg visar naturreservaten Knähaken och Grollegrund vilken rikedom som finns under ytan.

Samtidigt utsätts sundet för påverkan från exploatering, utsläpp och sjöfart. Utfyllnader kan orsaka varaktiga förluster av livsmiljöer. Därför behöver planering och prövning ta hänsyn till den samlade påverkan från verksamheter på båda sidor av gränsen, liksom till Öresunds betydelse för vattenutbytet med Östersjön. Värdefulla bottnar behöver skyddas mot skadliga ingrepp, och skadade miljöer bör restaureras där förutsättningarna finns.

Det långvariga trålförbudet, med ursprung i överenskommelsen mellan Sverige och Danmark 1932, har haft stor betydelse för bottenmiljöerna. Det visar värdet av gemensamma regler. Nu behövs ett bredare och mer sammanhängande skydd. Länsstyrelsen Skåne redovisade 2022 ett regeringsuppdrag med förslag om förstärkt marint områdesskydd och fördjupat samarbete med Danmark. I februari 2026 träffades på dansk sida en politisk överenskommelse om marina naturnationalparker i Öresund och Lillebælt. Det ger Sverige anledning att ta nästa steg.

Miljöpartiets ambition är att en marin nationalpark ska kunna bildas i Öresund. Svensk nationalparkslagstiftning ställer bland annat krav på statligt ägande, och den danska skyddsformen motsvarar inte automatiskt den svenska. Regeringen bör därför se över vilka delar av svenska Öresund som lämpar sig för en nationalpark, med tydliga förslag om avgränsning, skyddsföreskrifter, finansiering och förvaltning.

Arbetet ska bygga vidare på befintliga utredningar och genomföras i dialog med Danmark, kommuner, forskare och berörda aktörer. Det får inte fördröja andra skyddsåtgärder. Naturreservat, Natura 2000-områden och en framtida nationalpark behöver tillsammans bilda ett ekologiskt sammanhängande nätverk.

Skyddet måste också omfatta åtgärder mot fartygstrafikens miljörisker. Sverige bör tillsammans med Danmark pröva behovet av skärpt tillsyn, lotsning och trafikledning för särskilt riskfyllda transporter, inom ramen för tillämplig internationell rätt. Gemensam beredskap mot oljeutsläpp och andra olyckor behöver stärkas.

Ett verkningsfullt skydd kräver långsiktiga resurser för tillsyn, miljöövervakning och restaurering. Gemensamma bevarandemål och uppföljning ska visa om naturvärdena faktiskt bevaras och återhämtar sig. Samtidigt kan naturvägledning och ett varsamt friluftsliv ge fler möjlighet att upptäcka livet under ytan.

Genom en marin nationalpark och ett fördjupat svensk-danskt samarbete kan Öresunds naturvärden bevaras för kommande generationer.

Marcus Friberg (MP)